

PRIPOROČILA

KOMISIJA

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 3. maja 2007

o spremljanju ravni akrilamida v živilih

(notificirano pod dokumentarno številko C(2007) 1873)

(Besedilo velja za EGP)

(2007/331/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI –

izdelkih. Prizadevanja za zniževanje ravni akrilamida v predelanih živilih so zelo intenzivna že od leta 2002.

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti druge alinee člena 211 Pogodbe,

- (3) Treba je zbrati zanesljive podatke o ravni akrilamida v živilih za vsaj 3 letno obdobje po vsej Skupnosti za zagotovitev jasne predstave o ravneh akrilamida v tistih živilih, za katere je znano, da vsebujejo visoke ravni akrilamida in/ali predstavljajo pomemben del s hrano pogojenega vnosa pri vsem prebivalstvu in še posebej pri ranljivih skupinah, kot so dojenčki in mali otroci.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Znanstveni odbor za onesnaževala v prehranjevalni verigi Evropske agencije za varno hrano (EFSA) je 19. aprila 2005 sprejel izjavo o akrilamidu v živilih, v kateri je potrdil oceno tveganja akrilamida v živilih, ki jo je februarja 2005 opravil Skupni strokovni odbor FAO/WHO za aditive v živilih (JECFA). V navedeni oceni je JECFA sklenil, da so bile stopnje izpostavljenosti povprečnega in velikega porabnika za genotoksično in rakotvorno mešanico nizke in da so lahko v zvezi z zdravjem ljudi zaskrbljujoče. Zato si je treba še naprej ustrezno prizadevati za znižanje koncentracije akrilamida v živilih.

- (4) Pomembno je, da se ti podatki vsako leto poročajo EFSA, ki bo poskrbela za ureditev teh podatkov v podatkovno zbirko.

- (2) Živilska industrija in države članice so raziskale načine nastajanja akrilamida. Živilska industrija je razvila prostovoljne ukrepe, kot je t. i. pristop „navodil“⁽¹⁾, ki zagotavlja smernice za pomoč proizvajalcem in predelovalcem pri izbiri načinov za zniževanje akrilamida v njihovih

- (5) Za oceno učinkovitosti prostovoljnih ukrepov se bodo ovrednotili rezultati analiz. Program spremljanja, predviden s tem priporočilom, se lahko vedno po potrebi in glede na pridobljene izkušnje prilagodi –

PRIPOROČA:

⁽¹⁾ „Navodilo“ vsebuje 13 različnih parametrov („orodij“), razporejenih v 4 glavne kategorije („deli navodil“), ki jih proizvajalci živil lahko uporabljajo selektivno glede na njihove posebne potrebe za zniževanje ravni akrilamida v njihovih izdelkih. 4 deli se nanašajo na kmetijske dejavnike, živilski recept, predelovanje in končno pripravo.

1. Države članice letno v letih 2007, 2008 in 2009 v skladu s Prilogo 1 izvajajo spremljanje ravni akrilamida v živilih iz navedene priloge.

2. Navedene države članice vsako leto do 1. junija Evropski agenciji za varno hrano predložijo podatke spremljanja iz predhodnega leta, katerih vsebina in oblika sta določeni v Prilogi II, da jih ta uredi v podatkovno zbirko.
3. Države članice za namen programa spremljanja uporabljajo postopke vzorčenja, kakor so določeni v delu B Priloge k Uredbi Komisije (ES) št. 333/2007 z dne 28. marca 2007 o metodah vzorčenja in analiz za uradni nadzor vsebnosti svinca, kadmija, živega srebra, neorganskega kositra, 3-MCPD in benz(o)pirena v živilih ⁽¹⁾, da tako zagotovijo reprezentativni vzorčeni lot.
4. Navedene države članice izvajajo analize akrilamida v skladu z merili iz točk 1 in 2 Priloge III k Uredbi (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o izvajanju uradnega nadzora, da se zagotovi preverjanje skladnosti z zakonodajo o krmi in živilih ter s pravili o zdravstvenem varstvu živali in zaščiti živali ⁽²⁾.

V Bruslju, 3. maja 2007

Za Komisijo
Markos KYPRIANOU
Član Komisije

⁽¹⁾ UL L 88, 29.3.2007, str. 29.

⁽²⁾ UL L 165, 30.4.2004, str. 1. Uredba, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES) št. 1791/2006 (UL L 363, 20.12.2006, str. 1).

PRILOGA I

A. Mesta vzorčenja in postopek

1. Vzorčenje izdelkov se bo izvajalo na ravni trga (npr. v veleblagovnicah, manjših trgovinah, pekarnah, prodajalnah in restavracijah ocvrtega krompirčka), kjer je na voljo dobra sledljivost, ali na ravni proizvodnje. Izdelke s poreklom iz ene države članice je treba vzorčiti kjer koli je to mogoče⁽¹⁾.
2. Vzorčenje in analizo je treba izvajati pred potekom roka uporabe vzorca.

B. Izdelki, število in pogostost vzorcev, analizne zahteve

1. V Preglednici 1 je navedeno priporočeno najnižje število vzorcev za letno analizo za vsako kategorijo izdelka. Države članice so pozvane, da po možnosti odvzamejo več vzorcev. Porazdelitev vzorcev po državah članicah temelji na podatkih o prebivalstvu z najnižjim vzorčnim številom 4 na izdelek in državo članico.
2. Število vzorcev se nanaša na najnižje število vzorcev, ki jih je treba vzeti vsako leto. Primeri, za katere se uporabljajo posebni pogoji (npr. vzorčenje dvakrat letno), so za vsako skupino izdelkov opredeljeni v točki C Priloge I.
3. Glede na to, da vsaka kategorija izdelka vključuje zelo različne izdelke z različnimi specifikacijami, je treba predložiti dodatne informacije za vsak vzorčen izdelek, kakor je opredeljeno v točki C Priloge I. Da bi ugotovili, ali v nekem obdobju prihaja do sprememb, je pomembno, da se izdelki z istimi specifikacijami (npr. ista vrsta kruha, enak kruh itd.) po možnosti vzorčijo vsako leto. Za ocvrti krompirček, ki se prodaja po malih prodajalnah, je treba vsako leto po možnosti izbrati iste prodajalne.
4. Če se pri izdelkih z enako specifikacijo vedno znova dobijo rezultati pod mejo določljivosti, se izdelek lahko zamenja z drugim izdelkom, kolikor ta spada v isto kategorijo izdelkov in je na voljo njegov opis.
5. Za zagotovitev primerljivosti rezultatov analize je treba izbrati metode, ki lahko dosežajo mejo določljivosti 30 µg/kg (najmočnejši prehod ionov) za kruh in živila za dojenčke ter 50 µg/kg za izdelke iz krompirja, druge izdelke iz žitnih kosmičev, kavo in druge izdelke. O rezultatih se poroča z upoštevanjem korekcije zaradi izkoristka.

⁽¹⁾ V izjemnih primerih je lahko posamezen izdelek na trgu le kot uvožen iz tretje države. V takih primerih se lahko vzorči uvožen izdelek.

Preglednica I
Najnižje število vzorcev na kategorijo izdelka

Država prodaje	Ocvrti krom-pirček, ki se prodaja pripravljeno za zaužitje (1)	Krompirjev čips (2)	Predhodno toplotno obdelani ocvrti krom-pirček/izdelki iz krompirja za pripravo doma (3)	Kruh (4)	Žitni kosmiči za zajtek (5)	Piškoči, vključno s piškoti za dojenčke (6)	Pražena kava (7)	Živila za dojenčke v kozarcih (8)	Predelana živila za dojenčke na osnovi žit (9)	Drugi izdelki (10)	Skupaj
AT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
BE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
CY	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
CZ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
DE	24	24	24	24	24	24	24	24	24	14	230
DK	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
ES	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	140
EE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
GR	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
FR	20	20	20	20	20	20	20	20	20	14	194
FI	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
HU	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
IT	20	20	20	20	20	20	20	20	20	14	194
IE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
LU	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
LT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
LV	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
MT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
NL	6	6	6	6	6	6	6	6	6	8	62
PT	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
PL	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	140
SE	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
SI	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
SK	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
UK	20	20	20	20	20	20	20	20	20	14	194
BG	4	4	4	4	4	4	4	4	4	8	44
RO	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	80
Skupaj	202	202	202	202	202	202	202	202	202	224	2 042

C. Najosnovnejše dodatne informacije, ki jih je treba predložiti za vsak izdelek

Najosnovnejše dodatne informacije, ki jih je treba predložiti za vsak vzorčni izdelek, so določene v točkah od 1 do 10. Države članice so povabljeni, da predložijo še podrobnejše informacije.

1. *Ocvrti krompirček, ki se prodaja pripravljen za zaužitje*: vzorčenje dvakrat letno marca in novembra ⁽¹⁾ s skupnim številom vzorcev, določenim v preglednici. Izdelke, pripravljene za zaužitje, je treba vzorčiti v malih prodajalnah, verigah hitre prehrane in restavracijah. Po možnosti je treba vsako leto vzorčiti v istih prodajalnah.

Predložiti je treba posebne informacije: vhodna snov (sveži krompir ali predelani krompir), druge sestavine.

2. *Krompirjev čips*: vzorčenje dvakrat letno marca in novembra ⁽¹⁾ s skupnim številom vzorcev, določenim v preglednici.

Predložiti je treba posebne informacije: vhodna snov (sveži krompir ali predelani krompir), druge sestavine, začimbe ali dodatki.

3. *Predhodno toplotno obdelani ocvrti krompirček/izdelki iz krompirja za pripravo doma*: vključno z izdelki, ki se prodajajo zamrznjeni. Vzorčenje dvakrat letno marca in novembra ⁽¹⁾ s skupnim številom vzorcev, določenim v preglednici. Analize vsakega vzorca je treba izvesti na izdelku po pripravi (npr. cvrtju, pečenju itn.). Izdelek je treba pripraviti v laboratoriju v skladu z navodili na etiketi. Predložiti je treba posebne informacije: vhodna snov (sveži krompir ali predelani krompir), druge sestavine, izdelek se prodaja svež ali zamrznjen, pogoji za pripravo iz etikete.

4. *Kruh*:

Predložiti je treba posebne informacije: mehek ali hrustljiv kruh, vsebnost vlaken, vrste žit, kvašeni/nekvašeni, način kvašenja (npr. kvas), druge sestavine. Izbira vrste kruha za vzorčenje mora odražati prehranjevalne navade vsake države.

5. *Žitni kosmiči za zajtrk*: razen mueslija in ovsenih kosmičev.

Predložiti je treba posebne informacije: vrste žit, druge sestavine (npr. sladkor, oreščki, med, čokolada).

6. *Piškotni (vključno s piškoti za dojenčke)*:

Predložiti je treba posebne informacije: mehki ali trdi, za normalnega porabnika ali diabetike, popoln seznam sestavin.

7. *Pražena kava*:

Predložiti je treba posebne informacije: stopnja praženosti (npr. srednje, temno), po možnosti vrsta zrn, zmleta kava ali kava v zrnih.

8. *Živila za dojenčke v kozarcih*:

Ciljna živila so krompir, korenasta zelenjava ali žitni kosmiči. Predložiti je treba posebne informacije: sestava živila v kozarcu.

9. *Predelana živila za dojenčke na osnovi žit*: analizirana, kakor se prodajajo.

Predložiti je treba posebne informacije: vrsta žit, druge sestavine.

⁽¹⁾ V primeru, da je živilo iz predelanega krompirja, vzorčenje dvakrat letno ni potrebno.

10. *Drugi proizvodi:*

Kategorija vključuje izdelke iz krompirja, žitnih kosmičev, kave, kakava in živila za dojenčke, razen navedenih izdelkov, določenih v eni izmed zgornjih kategorij (npr. praženi krompirček, medenjaki, kavni nadomestki). Vzorce je treba izbirati tako, da odražajo nacionalne prehranjevalne navade držav članic. Morda jih bo treba analizirati po pripravi v skladu z etiketo. V tem primeru je treba navesti uporabljene pogoje.

Predložiti je treba posebne informacije: podroben opis izdelka (npr. glavne sestavine), uporabljeni pogoji za pripravo v skladu z etiketo.

B. Pojasnjevalne opombe k obliki poročanja

Država poročevalka: država članica, v kateri se je izvajalo spremljanje.

Leto: leto vzorčenja.

Oznaka vzorca: laboratorijska identifikacijska oznaka vzorca.

Številka razreda izdelka: številka razreda izdelka v skladu s Preglednico 1 Priloge I (vstavi številke od 1–10, npr. ocvrti krompirček (1), krompirjev čips (2) itd.).

Ime izdelka: vključuje ime izdelka v angleščini in izvirnem jeziku.

Opis izdelka: kratek opis izdelka, ki upošteva najmanj vsebino, ki jo zahteva točka C Priloge I.

Proizvajalec: ime proizvajalca, če je na voljo.

Država proizvajalka: če je na voljo. Za državo proizvodnje je treba uporabiti oznake ISO (za oznake ISO glej prvi stolpec preglednice 1 Priloge I). Vzorčni izdelek naj v skladu s točko A. Priloge I po možnosti izvira iz ene od držav članic (glej opombo 3).

Uporabno najmanj do datuma: kakor je označeno na etiketi. Datum je treba navesti v obliki dd/mm/ll.

Datum proizvodnje: če je na voljo, kakor je označeno na etiketi. Datum je treba navesti v obliki dd/mm/ll.

Datum vzorčenja: datum, ko je bil vzorec vzet. Datum je treba navesti v obliki dd/mm/ll.

Mesta vzorčenja: mesto, kjer je bil vzorec zbran, npr. veleblagovnica, mala trgovina, pekarna, veriga hitre prehrane itn.

Velikost embalaže: velikost embalaže (g) izdelka posameznega vzorca, če se uporablja.

Teža vzorca: teža sestavljenega vzorca (g).

Pogoji priprave: pogoje priprave je treba navesti v primeru predhodno toplotno obdelanega ocvrtega krompirčka ali drugih izdelkov iz krompirja za pripravo doma (razred izdelka 3), ki jih je treba vzorčiti po pripravi. Navodila za pripravo na etiketi je treba upoštevati in navesti v tem polju. Isto velja za nekatere „druge izdelke“ (razred izdelka 10).

Datum analiz: če je bil vzorec homogeniziran in shranjen pred analizo, je treba navesti datum dejanskega začetka analiznega postopka. V tem primeru je treba navesti podrobnosti o pogojih shranjevanja.

Akreditirana metoda: z „D“ (da) ali „N“ (ne) je treba označiti, če je bil rezultat analize dobljen na osnovi metode, akreditirane v skladu z EN ISO 17025.

Analizna metoda: treba je navesti, katera analizna metoda je bila uporabljena (GC-MS z derivatizacijo, GC-MS brez derivatizacije, LC-MS-MS ali drugo), in na kratko opisati pripravo vzorca (npr. postopek čiščenja itn.).

Podrobnosti o preskusih strokovne usposobljenosti: navesti je treba informacijo o organizatorju preskusa strokovne usposobljenosti, številko sheme, številko kroga, matrico in z-score⁽¹⁾ v naslednji kratki obliki: organizator/shema/krog/matrica/z-score (primer: FAPAS/30/6/hrustljavi kruh/1,6).

Raven akrilamida: v µg/kg z upoštevanjem korekcije zaradi izkoristka.

Meja zaznavnosti: v µg/kg.

Meja določljivosti: v µg/kg.

Negotovost meritve: predložiti je treba informacijo o negotovosti meritve, če je na voljo (stopnjo je treba navesti v %).

⁽¹⁾ Upoštevajte, da se bodo z-score uporabljale le za presojo o kakovosti datuma. Z njimi se bo ravnalo zaupno.